

скага), Вялян, Сягор («Дон Кіхот», «Баядзірка» І. Мінкуса), Вацлаў і Гірэй («Вячэрарайскі фштан» Б. Асаф'ева), Жан дэ Бранен («Ріймонда» А. Глазуноў), Ма Літэн («Чарныя мак» Р. Глізэра), Пранц, Дзішша («Папалюшка», «Каменная кветка» С. Пракоф'ева), Алі Батыр («Шурало» Ф. Яруліна), Спартак («Спартак» А. Хачатурана). Аўтар прац па праблемах харэаграфіі. Дзярж. прэмія СССР 1951.

Літ. Ильичева М. А. Макаров. Л., 1984.

МАКАРАЎ Барыс Паўлавіч (28.4.1915, г. Набарэжныя Чаўны, Татарстан — 9.12.1991), бел. спявак (тэнар). Засл. арт. Беларусі (1955). Скончыў Цэнтр. вучылішча тэатр. самадзейнасці ў Маскве (1936). У 1943—78 саліст Ансамбля песні і танца БВА. Творчую манеру М. вызначалі мяккая інтанацыя, пчырасць, сцэн. свабода. У рэпертуары песні сучасных, у тл. бел., кампазітараў. Валодаў таксама мастацтвам канферансу. Найб. значная работа — вобраз Васіля Цёркіна ў муз.-літ. кампазіцыі «Цёркін у запасе» паводле паэмы А. Твардоўскага «Васіль Цёркін».

МАКАРАЎ Валянцін Мікалаевіч (30.8.1919, г. Севастопаль, Украіна — 20.5.1978), удзельнік баёў на Беларусі ў Вял. Айч. вайну, Герой Сав. Саюза (1943), ген.-маёр авіяцыі (1954). Скончыў Качыньскую ваен. авіац. школу пілотаў (1939), Ваен. акадэмію Генштаба (1956). З чэрв. 1941 на Паўд.-Зах., Зах., Сталінградскім, Данскім, Цэнтр., 1-м Бел. франтах. Удзельнік ліквідацыі *бавруйскага «катла»*, вызвалення Бавруйска, Мінска, Баранавіч, Брэста, баёў у Польшчы, Германіі. Камандзір знішчальнага авіяпалка маёр М. зрабіў 635 баявых вылётаў, удзельнічаў у 150 паветр. баях, асабіста збіў 30 і ў складзе групы 9 самалётаў праціўніка. Да 1976 у Сав. Арміі.

МАКАРАЎ Васіль Емяльянавіч (27.2.1903, Масква — 1.9.1975), генерал-лейтэнант (1944). Скончыў Маскоўскі прамысл.эканам. ін-т (1930). З 1933 на выкладчыцкай і парт. рабоце ў Маскве. З жн. 1941 чл. ваен. савета Бранскага, нач. палітупраўлення Зах. франтоў, з крас. 1944 чл. ваен. савета 3-га Бел. фронту, які ўдзельнічаў у *Беларускай аперацыі 1944*. У 1945—46 чл. ваен. савета Баранавіцкай ваен. акругі. Да 1962 на ваенна-паліт. рабоце ў Сав. Арміі.

МАКАРАЎ Ігар Міхайлавіч (н. 22.10.1927, г. Саратаў, Расія), расійскі вучоны ў галіне аўтам. кіравання. Акад. Рас. АН (1987). Замежны чл. Вышнатоўскай АН (1997). Скончыў Маскоўскі авіац. ін-т (1950). З 1949 у Ін-це аўтаматыкі і тэлемеханікі АН СССР, з 1962 у ЦК КПСС і СМ СССР, у 1988—96 гал. вучоны сакратар прэзідыума Рас. АН. Навук. працы па сродках аўтаматыкі лятальных апаратаў, мікраэлектроніцы, інфарматыцы, робататэхніцы, тэхніцы штучнага інтэлекту. Дзярж. прэмія СССР 1984, Дзярж. прэмія Расіі 1995.

Тэа. Робототехника. М., 1984 (у сааўт.); Робототехника и гибкие автоматизированные производства [Кн.] 1. Системные принципы создания гибких автоматизированных производств. М., 1986; Время-импульсные системы автоматического управления. М., 1991 (у сааўт.).

І.І.Леановіч.

МАКАРАЎ Мікалай Фёдаравіч (22.5.1914, г. Сасапа Разнінскі вобл., Расія — 1988), расійскі канструктар аўтам. стралковай зброі. Герой Сац. Працы (1974). Скончыў Тульскі мех. ін-т (1941). З 1941 на з-дзе абароннай прам-сці. Стварыў 9-мм пісталют (ПМ-9), 23-мм авіяц. пушку (разам з інш.). Дзярж. прэмія СССР 1952, 1967.

МАКАРАЎ Сцяпан Воснавіч (8.1.1849, г. Мікалаеў, Украіна — 13.4.1904), расійскі флотаводзец, акіянограф, палярны даследчык, вынаходнік. Віцэ-адмірал (1896). Скончыў марское вучылішча ў Нікалаеўску-на-Амуры (1865). З 1869 на Ціхаакіянскім, з 1871 на Балтыйскім, з 1876 на Чарнаморскім флоте. З 1881 даследаваў марскія цячэнні ў праліве Басфор. У 1886—89 на карвце «Вісязь» і 1894—96 ажыццявіў 2 кругасветныя падарожжы. У 1898—99 і 1901 на першым у свеце ледаколе «Ярмак», пабудаваным паводле яго праекта, вёў даследаванні ў Арктыцы. На пач. рус.-яп. вайны 1904—05 камандаваў Ціхаакіянскай эскадрай у Порт-Артуру, загінуў на браняносіцы «Петрапаўлаўск», які падарваўся на міне. Аўтар прац па ваен.-марской тактыцы, караблестрававанні, артылерыі, мінай справе, гідрграфіі. За працу «Вісязь» і Ціхі акіян» (т. 1—2, 1894) прэмія Пецярбургскай АН і залаты медаль Рус. геагр. т-ва.

Літ. Деятельность вице-адмирала С.О. Макарова в судостроении: [Очерки]. Л., 1977; Потанов Ю.П. С.О. Макаров (1848—1904). Л., 1982; Семанов С.Н. Макаров. 2 изд. М., 1988.

МАКАРАЎ Уладзімір Васілевіч (н. 21.11.1928, г. Цвер, Расія), бел. мовазнавец. Д-р філал. н. (1973), праф. (1974). Скончыў Калінінскі лед. ін-т (1949). З 1964 працуе ў Мінскім лінгвістычным ун-це (у 1964—70 прарэктар, у 1990—95 рэктар). Аўтар прац па раманскім мовазнаўстве, франц. культуры: «Праблемы лексіка-семантычнай дыферэнцыяцыі раманскіх моў» (1972), «Аўтографы лёсу» (1993). У 1978—84 Пастаянны прадстаўнік Беларусі пры ААН па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА).

МАКАРАЎСКАЕ ВОЗЕРА. У Лепельскім р-не Віцебскай вобл., у бас. р. Тураўлянка, за 24 км на ПнУ ад г. Лепель. Пл. 0,23 км², даўж. 940 м, найб. шыр. 380 м, найб. глыб. 13,3 м, даўж. берагавой лініі каля 2,3 км. Пл. вадазбору 7,32 км². Схілы катлавіны выш. да 22 м (на Пд 6—8 м), разараныя, у ніжняй ч. пад хмызняком. Берагі зліваюцца са схіламі, на У і З нізкія, пясчаныя, пад хмызняком, на Пн часткова сплавінныя. На З забалочаная пойма шыр. да 70 м. Дно да глыб. 1,5 м пясчанае, ніжэй — сапрапелістае.

МАКАРАЎЦЫ, вёска ў Бераставіцкім р-не Гродзенскай вобл., каля р. Свіслач. Цэнтр сельсавета. За 24 км на ПнЗ ад г.п. Вял. Бераставіца, 41 км ад Гродна, 34 км ад чыг. ст. Бераставіца. 264 ж., 98 двароў (1999). Сярэдняя школа, клуб, б-ка, балніца, амбулаторыя, аптэка, аддз. сувязі. Помнік землякам, якія загінулі ў Вял. Айч. вайну. Помнік архітэктуры — Крыжаўзвіжанскі касцёл (канец 18 ст.).

МАКАРАЧКІН Міхаіл Фёдаравіч (17.11.1891, с. Галубкі Навасельскага р-на Арлоўскай вобл., Расія — 5.8.1963), расійскі і бел. вучоны ў галіне грунтознаўства і фундаментабудавання. Чл.-кар. Акадэміі буд-ва і архітэктуры СССР (1957). Д-р тэхн. н., праф. (1945). Скончыў Тульскі настаўніцкі ін-т (1915), Маскоўскі ін-т шляхоў зносін (1927).

Працаваў у праектных арг-цыях сістэмы шляхоў зносін. З 1953 у БПН. Навук. працы па пытаннях грунтознаўства, праектавання і буд-ва фундаментаў з выкарыстаннем мясцовых буд. матэрыялаў.

І.І.Леановіч.

МАКАРОННАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ, галіна харчовай прамысловасці, прадпрыемства якой выпускаюць макаронныя вырабы. Каля 80% прадукцыі вырабляецца з мукі вышэйшых гатункаў, у некаторыя вырабы дадаюцца малочныя прадукты, яйкі і інш. Атрымала шырокае развіццё ў многіх краінах свету, паколькі макаронныя вырабы пажыўныя і высокакаларыйныя, добра зберагаюцца, хутка і проста гатуюцца. Найбуйнейшыя вытворцы макаронных вырабаў з'яўляюцца Італія (35 кг на 1 чал. за год), Японія (12 кг), Францыя (6 кг), Венгрыя, Германія, Расія, ЗША.

На Беларусі да 1920-х г. вытв-сць макаронных вырабаў вялася пераважна самагужымі спосабам. Толькі ў Брэсце працавала паравая макаронная ф-ка (17 рабочых у 1908). Як самастойная галіна М.п. створана ў пач. 1920-х г. У 1931 у Барысаве, на базе дражджавога з-да пабудаваны макаронна-мукамольны камбінат (з 1944 макаронная ф-ка). На базе арцелі ўзнікла макаронная ф-ка ў Віцебску. У 1940 выпушчана 13,5 тыс. т макаронных вырабаў. У 1963 на базе арцелі створана Слуцкая макаронная ф-ка. У 1977 дзейнічала 14 аўтаматычных, 18 механізаваных паточных ліній, комплексна-механізаваны ўчастак; выпушчана 49,1 тыс. т макаронных вырабаў. У 1997 М.п. дала 0,9% валавой прадукцыі харч. прам-сці. У ёй занята 1,2% прамысл. персаналу харч. прам-сці. Вытв-сць макаронных вырабаў складала 41,5 тыс. т, што ў 1,5 раза менш, чым у 1990. Працуюць 57 прадпрыемстваў і вытв-сцей па выпуску макаронных вырабаў, найбуйнейшыя з іх *Барысавская макаронная фабрыка* (адкрытае акц. т-ва «Барымак»), ф-кі ў Слуцку і Віцебску, цэх пры Магілёўскім хлебавадзце. Створаны шэраг сумесных прадпрыемстваў, у тл. чэшска-бел. прадпрыемства Pastala у Нясвіжы, якое вырабляе 10 найменняў макаронных вырабаў.

І.І.Рогач.

МАКАРОННЫЯ ВІЙРАБЫ, харчовыя вырабы з прэснага, замешанага на вадзе і высушанага да вільготнасці 12,5—13%